

Tomasz Gackowski postawił przed sobą ambitne cele: dostarcza teoretycznego modelu, autorskiej metodologii analizy, przeprowadza obszerne badania relacji między polskimi mediami a polityką. I wychodzi obronną ręką: analizy są interesujące, dobrze opisane, a także obszernie i ciekawie zinterpretowane. Być może jednak pracy przydałyby się bardziej wyraziście zaznaczone finalne wnioski: wyczerpujące podsumowanie składa się z kolejnych konkluzji, bez jednoznacznie wskazanych kluczowych diagnoz. To jest oczywiście usprawiedliwione przez bardzo skomplikowany przedmiot badań: autor chce być uczciwy, więc zwraca uwagę na kolejne, dość liczne, aspekty wyników analiz. Ten zabieg nie tyle rozmywa konkluzje pracy, ile raczej utrudnia ich wyekstrahowanie przez czytelnika z kolejnych interpretacji i podsumowań.

Bezdiskusyjną zaletą pracy jest zaproponowany przez autora uniwersalny model komunikowania politycznego: wydaje się przydatny i do badań w skali makro (diagnozy całego systemu/procesu komunikacji politycznej), i w skali mniejszej (analizy pozycji konkretnego medium w jego relacjach z odbiorcami/obywatelami i władzą). Patrząc z przeciwnej perspektywy, model może stanowić narzędzie do analitycznego pozycjonowania danych aktorów politycznych względem ich środowiska medialnego. Jego siłą jest również, co zaznaczyłem już wcześniej, fakt, że uwzględnia on skomplikowany, niejednoznaczny status internetu.

Krótko mówiąc: pracę Tomasza Gackowskiego należy uznać za bardzo przydatną – zarówno gdy mowa o proponowanym modelu, jak i o samych badaniach: ich metodologia i wyniki mogą być punktem wyjścia i odniesienia przy innych analizach. Wreszcie zdecydowanie należy docenić bardzo autorski charakter publikacji, zarówno na poziomie przeprowadzonych badań, jak i teoretycznej propozycji, na której zostały oparte.

Monika Cieciora, rec. [Katarzyna Kuć-Czajkowska, Monika Sidor (red.), *Miasta – społeczne aspekty funkcjonowania*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014, ss. 384]

Organizacja i funkcjonowanie miasta stanowi coraz bardziej istotną kategorię badawczą dla socjologów, prawników, ekonomistów i politologów. Publikacja przygotowana pod redakcją K. Kuć-Czajkowskiej i M. Sidor z Zakładu Samorządów i Polityki Lokalnej Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jest niewątpliwie cenną pozycją rozważań i badań nad ośrodkami miejskimi. Zwłaszcza że miasta stanowią wspólnoty mieszkańców, którzy z coraz większą świadomością podejmują się współdecydowania o danym obszarze. Widoczny wzrost zainteresowania oddolnymi procesami zarządzania w samorządzie terytorialnym, jak się wydaje, wpłynął na przedmiot analizy w omawianej książce.

Monografia składa się z dwudziestu tekstów naukowych podzielonych na trzy działy tematyczne prezentujące kolejno: partycypację obywatelską, marketing terytorialny oraz charakterystykę zróżnicowania społecznego miast. Praca w znacznej części opiera się na analizie doświadczeń zarówno konkretnych polskich, jak i zagranicznych ośrodków miejskich. Teksty odznaczają się wysokim poziomem merytorycznym.

Trzeba podkreślić, iż na szczególną uwagę ze strony Czytelnika zasługują artykuły z pierwszej grupy tematycznej: *Partycypacja obywatelska w miastach*. Część ta składa

się z dziewięciu artykułów. Autorka pierwszego – Andżelika Mirska, przedstawia nowe instrumenty partycypacji w miastach niemieckich na przykładzie działań podejmowanych w ramach tzw. idei *Quartiersmanagement* („zarządzania w sąsiedztwie”) oraz procesu budowania budżetu obywatelskiego w Berlinie i jego dzielnicach, czyli współdecydowania mieszkańców o podziale części środków publicznych. Artykuł z bogatą, niemieckojęzyczną bazą źródłową stanowi cenne porównanie do podobnych działań podejmowanych w polskich jednostkach samorządu terytorialnego. Procesy budowania budżetu partycypacyjnego w dziesięciu największych miastach polskich przeanalizowała z kolei Monika Sidor. Zastosowała autorską typologię budżetów według kryterium przestrzennego (tzw. ogólnomiejskie oraz wprowadzane w poszczególnych dzielnicach); ze względu na inicjatora (władze miasta lub organizacje pozarządowe) oraz z uwagi na sposób głosowania nad projektami mieszkańców (metoda tradycyjna lub drogą elektroniczną). Autorka dokonała także analizy poszczególnych typów podziału, przedstawiając ich korzyści (zalety) oraz wady. Zaproponowana typologia może być wykorzystywana w dalszych badaniach nad budżetami obywatelskimi w Polsce.

Inną formę aktywności mieszkańców przedstawiła Justyna Wasil w artykule *Działania lobbingsowe – doświadczenia Lublina*. Artykuł ma spójną strukturę. Autorka rozpoczęła od zagadnień definicyjnych i przeszła do analizy trzech przykładów, tj. próby budowy spopiarni w Lublinie, wyboru lokalizacji lotniska na terenie województwa lubelskiego oraz dofinansowania budowy drogi S-17. W każdej z tych sytuacji został przedstawiony opis, strony, interesy działań, a przede wszystkim wykorzystane metody lobbingsowe. Autorka udowodniła tezę, że działania lobbingsowe mogą i mają zastosowanie, nie tylko na poziomie władzy centralnej, ale także w samorządzie terytorialnym. Cennym elementem artykułu jest przybliżenie praktycznego wymiaru działań lobbingsowych na poziomie lokalnym i regionalnym.

W kolejnym dwóch artykułach, autorstwa Mariusza Sienkiewicza (*Przejawy partycypacji społecznej w procesie zarządzania strategicznego – doświadczenia wybranych miast Lubelszczyzny*) oraz Niny Zielińskiej-Balcerzak (*Konsultacje społeczne – doświadczenia miasta stołecznego Warszawy*), zostały opisane formy włączania mieszkańców w proces współdecydowania, tj. konsultacje aktów prawnych i dokumentów. Z artykułów wyłania się wniosek, iż skuteczność konsultacji nie zależy od wielkości miasta i liczby jego mieszkańców, ale nastawienia przedstawicieli władzy do takiej formy współpracy, prawidłowo dobranych metod oraz środków aktywizacji mieszkańców.

Odmianę konsultacji społecznych, czyli wysłuchanie publiczne, opisuje Roman Marchaj na przykładzie Katowic, gdzie w 2012 roku została po raz pierwszy w Polsce zorganizowana taka forma demokracji na poziomie lokalnym. Autor, doceniając samą inicjatywę, wskazuje na braki w sposobie jej przeprowadzenia.

Kolejna część, zatytułowana *Marketing terytorialny*, zainteresuje czytelników nie tylko ze względu na zawarte teoretyczne wprowadzenie na temat marketingowej koncepcji funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego, opis działań marketingowych poszczególnych ośrodków miejskich, ale także z uwagi na wnikliwą analizę i krytyczne spojrzenie autorów artykułów na podejmowane działania w tej dziedzinie. Tę część otwiera tekst Katarzyny Efner na temat doświadczeń Zamościa. Autorka zauważa, że mimo braku strategii promocyjnej oraz strategii marketingowej działania promocyjne są prowadzone przez władze zamojskiego grodu. Krytycznie odnosi się do grupy docelowej, a mianowicie turystów. Zgodnie z założeniami marketingu terytorialnego działania miasta powinny objąć nie tylko turystów, ale też inwestorów oraz stałych mieszkańców miasta. Agnieszka Strykowska w artykule *Promocja*

i kampania wizerunkowa – doświadczenia Rzeszowa w latach 2009–2013, analizując podejście marketingowe stolicy Podkarpacia, słusznie konstatuje, że działania te skierowane są wyłącznie do wewnątrz, tzn. mieszkańców miasta. Błędy w działaniach marketingowych miasta powiatowego Opola Lubelskiego przedstawia Anna Szwed w artykule *Kreowanie wizerunku miasta – doświadczenia Opola Lubelskiego*. Włodarzom samorządowym, mimo oparcia działań na strategii rozwoju, brakuje odpowiednich narzędzi oraz zasobów w celu prowadzenia skutecznej promocji, a także przyciągnięcia inwestorów i turystów na swoje terytorium. Autorka dokonała szczegółowej analizy celów strategii oraz użytych technik marketingowych.

W trzeciej części, zatytułowanej *Zróżnicowanie społeczne miast*, na szczególne wyróżnienie zasługuje tekst Jędrzeja Kotarskiego: *Favele i turystyka ubóstwa w Rio de Janeiro w przededniu Mundialu i Olimpiady*. Opis najbiedniejszych dzielnic stolicy Brazylii oraz nowego zjawiska, jakim są wycieczki turystów z rozwiniętych krajów organizowane przez biura podróży, poparty jest uczestnictwem w takich wyprawach i obserwacjami terenowymi autora. Artykuł to refleksyjne spojrzenie na kraje Ameryki Południowej, gdzie oprócz symboli: piłki nożnej, karnawału i słonecznego klimatu, odnotowuje się także wysoki odsetek ludzi bez pracy i godziwych warunków życia.

Książka *Miasta – społeczne aspekty funkcjonowania* zawiera również indeks nazwisk autorów wraz z informacją o reprezentowanej przez nich placówce naukowej, co może ułatwić kontakt i ewentualną wymianę uwag. Podnosi to wartość naukową publikacji, istnieje bowiem możliwość dyskursu. Książka stanowi cenne źródło opracowań do wykorzystania zarówno przez studentów, jak i badaczy tematu oraz praktyków samorządowych jako lepsze zrozumienie społecznych aspektów działania ośrodków miejskich i poznania tematyki, np. możliwości włączania mieszkańców w lokalny proces współzarządzania czy marketingu terytorialnego.

Bartosz Bojarczyk, Jakub Olchowski, Sprawozdanie z konferencji „Bosnia and Herzegovina in International System”

W dniach 10–11 kwietnia 2014 roku na Wydziale Politologii UMCS odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Bosnia and Herzegovina in International System” (językiem obrad był język angielski). Konferencja zorganizowana została przez Zakład Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii UMCS (ze strony Wydziału organizatorami byli dr Bartosz Bojarczyk i dr Jakub Olchowski) we współpracy z Instytutem Europy Środkowo-Wschodniej i agencją promocji kultury Tara Boom. W organizację konferencji aktywnie zaangażowali się studenci Wydziału Politologii UMCS zrzeszeni w Kole Naukowym Europy Środkowo-Wschodniej oraz Kole Naukowym Badaczy Bliskiego Wschodu. Patronat honorowy nad konferencją objął Prezydent Miasta Lublina Krzysztof Żuk, a patronaty medialne przyznane zostały przez Akademickie Radio Centrum oraz Radio Lublin. Wsparcia udzieliły także Centrum Kultury w Lublinie i Urząd Marszałkowski, natomiast przyjazd gości z Bośni umożliwił JM prorektor ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Ryszard Dębicki.

10 kwietnia 2014 roku konferencję uroczyście otworzyli dziekan Wydziału Politologii UMCS prof. dr hab. Grzegorz Janusz oraz kierownik Zakładu Stosunków Międzynarodowych